

Europees Economisch en Sociaal Comité

Standpunten van het maatschappelijk middenveld over de hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid

In advies 58/2012 verzoekt het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) het Europees Parlement, de Raad en de Commissie opnieuw om **de landbouw te blijven voorzien van een stevig budget**, dat zeker niet lager mag uitvallen dan het voor de huidige begrotingsperiode uitgetrokken bedrag.

Het EESC juicht het toe dat wordt getracht de verschillen tussen de lidstaten op het gebied van de mate van steun die boeren ontvangen weg te werken. Met het oog op de **herverdeling van financiële middelen tussen de lidstaten** moet het toekomstige GLB, gezien de landbouwdiversiteit in de EU, in het teken staan van begrippen als evenwicht, billijkheid en pragmatisme.

In sommige lidstaten, waar nog steeds wordt uitgegaan van de steun die in het verleden werd verstrekt, zal niet alleen de **interne convergentie**, maar ook de convergentie tussen de nationale budgetten tot problemen leiden. In deze gevallen vergt interne convergentie flexibiliteit, een langere overgangperiode en geleidelijke aanpassing gedurende deze periode.

Het EESC is voorstander van een geleidelijke verlaging van de steun door **maximering** van de rechtstreekse betalingen en dringt er bij de Commissie nogmaals op aan om voor een praktische uitvoering te kiezen waarbij rekening wordt gehouden met het specifieke karakter van bedrijven die de vorm hebben van coöperaties en verenigingen van landbouwproducenten.

Het EESC onderschrijft het besluit om een vereenvoudigde steunregeling voor **kleine boeren** in te voeren, maar betwijfelt of de door de Commissie voorgestelde steunbedragen voldoende zijn om de ontwikkeling van kleine landbouwbedrijven te stimuleren.

Het EESC beseft dat het moeilijk is **een sluitende definitie te geven van het begrip "actieve landbouwer"** en vindt dat deze definitie moet worden gebaseerd op criteria als de productie en afzet van landbouwproducten en het scheppen van openbare goederen en diensten van maatschappelijk nut.

Het EESC onderschrijft het voorstel van de Commissie om in het kader van het EU-beleid voor plattelandontwikkeling prioriteit toe te kennen aan de vestiging van **jonge boeren**; dat kan deels gebeuren door het uitvoeren van programma's rond een bepaald thema, als onderdeel van de algemene programma's voor plattelandontwikkeling. Ook is het EESC erg ingenomen met het voorstel om binnen de eerste pijler inkomenssteun te verlenen aan jonge boeren die met hun landbouwactiviteiten beginnen.

De **vergroeningscomponent van de eerste pijler** is een manier om een groter en duidelijker verband te leggen tussen rechtstreekse betalingen en de collectieve milieugoederen die door de landbouw worden geleverd. Het EESC vindt dat dit systeem eenvoudig moet worden gehouden en dat het ervoor moet zorgen dat alle boeren in de hele EU op milieugebied dezelfde resultaten bereiken.

Het EESC heeft al eerder verklaard dat **behoud van biodiversiteit** niet alleen om ethische en morele redenen, maar ook uit strategische overwegingen op lange termijn een noodzakelijke en belangrijke taak is. Er zijn genoeg economische redenen om sneller en doeltreffender op te treden.

Het EESC wijst erop dat belangrijke elementen van de **tweede pijler** niet volledig naar de achtergrond mogen verdwijnen. Vandaar het belang van het beginsel om 25% van de middelen uit te trekken voor milieu- en

klimaatbeschermingsmaatregelen. Zeker ook voor de LEADER-aanpak zou een minimumpercentage vastgesteld moeten worden.

Het EESC vindt dat in de tweede pijler aandacht zou moeten worden besteed aan het enorme probleem van **droogte**, bodemerosie en woestijnvorming in de zuidelijke regio's van de EU, en raadt aan om hiertegen speciale actie te ondernemen. Tegelijkertijd dient rekening te worden gehouden met de extra kosten die in de noordelijke lidstaten van de EU moeten worden opgebracht om landbouwgronden te ontwateren.

Gezien de moeilijke omstandigheden waaronder landbouwactiviteiten in berggebieden en eilandregio's plaatsvinden stelt het EESC voor dat de Commissie het cofinancieringspercentage van 85% niet alleen uitbreidt tot minder ontwikkelde regio's, maar ook tot berggebieden en eilandregio's. De voorgestelde nieuwe definitie van de "overige gebieden" met betrekking tot de **benadeelde gebieden** moet nog worden bijgewerkt.

Ter versterking van hun plattelandsontwikkelingsbeleid wordt de lidstaten de **mogelijkheid** geboden **om middelen** van hun budget voor rechtstreekse betalingen **over te hevelen** naar hun budget voor plattelandsontwikkeling. Tegelijk moeten lidstaten waarin de rechtstreekse steun minder dan 90% van het Europees gemiddelde bedraagt, toestemming krijgen om middelen uit hun budget voor plattelandsontwikkeling over te hevelen naar hun budget voor rechtstreekse betalingen. Het EESC beveelt de Commissie aan om de flexibiliteit voor het overhevelen van fondsen van de tweede naar de eerste pijler te verhogen van 5% naar 10%.

Gezien de extreme prijsschommelingen van de laatste jaren is er behoefte aan efficiëntere instrumenten voor marktbeheer. Volgens het Verdrag is een van de doelstellingen van het GLB **de markten te stabiliseren**. Stabiele markten zijn belangrijk. Het EESC vindt dan ook dat de marktinstrumenten veel ambitieuzer zouden mogen zijn, om grote prijsschommelingen tegen te gaan.

Omdat in de EU-27 slechts 15 winkelketens al 77% van de levensmiddelenmarkt controleren, moet er volgens het EESC naar een evenwichtig marktaanbod worden gestreefd, als tegenwicht tegen de **marktmacht van de grote distributeurs**. Ook dient te worden bekeken of dominante machtsposities en dubieuze contractvoorwaarden met alleen het mededingingsrecht kunnen worden tegengegaan.

Het is van essentieel belang dat de positie van landbouwers en hun organisaties in de voedselvoorzieningsketen wordt versterkt om betere marktopbrengsten te garanderen. Het is eveneens van het allergrootste belang dat de EU-mededingingsregels worden aangepast om ervoor te zorgen dat producentenorganisaties en coöperaties hun marktposities kunnen versterken. Om de marktmacht van de landbouwers binnen de voedselproductieketen te versterken acht het EESC het tevens noodzakelijk de nodige voorwaarden te creëren voor de ontwikkeling van **korte toeleveringsketens** die rechtstreeks door de landbouwers beheerd worden.

Instrumenten voor risicobeheer moeten de inkomensschommelingen en de instabiliteit op de markten helpen verkleinen. Met betere verzekeringsproducten en onderlinge fondsen moeten boeren het hoofd kunnen bieden aan grotere marktvolatiliteit, grotere blootstelling aan nieuwe dieren- en plantenziekten en steeds vaker voorkomende slechte weersomstandigheden.

Om ervoor te zorgen dat acties in het kader van het **Europees Globaliseringsfonds** zo veel mogelijk impact hebben, mag het fonds niet worden gebruikt om de Europese landbouw te steunen.

Het EESC vindt dat het GLB bij uitstek een instrument moet zijn om een brug te slaan naar de consument door relevante informatie te verstrekken over het productieproces en de waardeketen van voedingsmiddelen. Daarbij moeten **traceerbaarheid** en transparantie vooropstaan, omdat de consument de beste bondgenoot kan zijn van een meer duurzame, milieuvriendelijke Europese landbouwproductie die betere banen oplevert.